

Comaniile afectate de razboiul din Ucraina ar trebui sa solicite Guvernului lansarea unor scheme de ajutor de stat, în baza noului cadru CE

Statele membre UE pot sa instituie scheme de ajutor în valoare de pâna la 400.000 euro pentru orice companie afectata de criza generata de razboiul din Ucraina și care își desfășoara activitatea în majoritatea sectoarelor economice. Excepție fac activități din sectorul agriculturii, pescuitului și acvaculturii, în cazul carora valoarea ajutoarelor sunt limitate la 35.000 euro per întreprindere.

Comisia Europeana (CE) a adoptat recent un cadru temporar de criza pe fondul perturbarii lanțurilor de aprovizionare pentru importurile UE din Ucraina de anumite produse, în special cereale și uleiuri vegetale, precum și pentru exporturile din UE catre Ucraina. Un impact semnificativ s-a resimțit și pe piața energiei, înregistrându-se creșteri ale prețurilor la energie electrica și la gaze în Uniunea Europeana. În acest sens, CE a dispus posibilitatea acordarii de ajutoare pentru despagubirea întreprinderilor pentru prețurile ridicate energie.

Noul cadru temporar de criza adoptat vine în completarea posibilităților multiple deja oferite Statelor Membre de a lua masuri care sa fie conforme cu normele UE existente privind ajutoarele de stat și flexibilizeaza regulile existente.

Important de menționat este ca acest tip de ajutor poate fi acordat sub orice forma, inclusiv prin granturi directe, iar sprijinul nu este condiționat de o creștere a prețurilor la energie, deoarece criza și masurile restrictive împotriva Rusiei afecteaza economia în diverse moduri (e.g. perturbari ale lanțului fizic de aprovizionare).

Sprijin pentru lichidități sub forma de garanții de stat și de împrumuturi subvenționate

Sub rezerva îndeplinirii anumitor condiții, Statele Membre sunt în masura sa ofere (i) garanții de stat subvenționate, astfel încât bancile sa poata acorda în continuare împrumuturi tuturor întreprinderilor afectate de criza actuala și (ii) împrumuturi publice și private cu rate ale dobânzii subvenționate. Pentru ambele tipuri de sprijin, sunt prevazute limite ale valorii maxime a împrumutului, care se bazeaza pe nevoile operaționale ale unei întreprinderi, ținând seama de cifra sa de afaceri, de costurile sale cu energia sau de nevoile sale specifice în materie de lichidități. Un alt aspect important este ca împrumuturile pot fi atât pentru investiții, cât și pentru nevoile de capital circulant.

Ajutoare pentru despagubirea întreprinderilor pentru prețurile ridicate la gaze naturale și energie electrica

În cele din urma, Statele Membre vor putea sa ofere parțial compensații întreprinderilor, în special celor care sunt mari consumatori de energie, pentru costurile suplimentare datorate creșterilor semnificative ale prețurilor la gaze și energie electrica. Și acest sprijin poate fi acordat sub orice forma, inclusiv prin granturi directe.

Ajutorul total per beneficiar nu va putea depași 30% din costurile eligibile, respectiv un plafon maxim de 2 milioane euro, în orice moment. Cu toate acestea, pentru cazul în care se înregistreaza pierderi din exploatare, acordarea unui ajutor suplimentar acestui plafon este permisa pentru a se asigura continuarea activității economice. În acest scop, ajutoarele vor putea depași aceste plafoane, pâna la 25 de milioane euro pentru utilizatorii care sunt mari consumatori de energie și pâna la 50 milioane euro pentru întreprinderile care își desfășoara activitatea în sectoare specifice (e.g. producția aluminiului și a altor metale, a fibrelor de sticla, a celulozei, a îngrășamintelor sau hidrogenului și a multor substanțe chimice de baza).

Una dintre garanțiile prevazute în noul cadru pentru limitarea consecințelor negative asupra condițiilor echitabile de concurența de pe piața unica vizeaza aplicarea unei metodologii proporționale pentru acordarea ajutoarelor, în

sensul ca ar trebui sa existe o corelație între cuantumul ajutorului care poate fi acordat întreprinderilor și dimensiunea activității lor economice și gradul lor de expunere la efectele economice ale crizei, luându-se în considerare cifra lor de afaceri și costurile lor cu energia.

La nivelul Uniunii Europene au fost deja aprobate 8 scheme de ajutor de stat în diferite State Membre (Franța, Polonia, Germania, Italia, Irlanda, Spania), iar în urma analizei acestor masuri de sprijin se desprinde concluzia ca sectoarele economice afectate sunt nu doar numeroase, cât și foarte diverse. Aceasta observație nu este înșă surprinzătoare, deoarece și noul cadru temporar identifica 26 de sectoare de activitate deosebit de afectate. Cu titlu de exemplu, menționam următoarele scheme adoptate în alte State Membre în temeiul noului cadru:

- **Franța.** Schema franceza permite acordarea de lichidități în valoare de până la 155 de miliarde euro pentru întreprinderi din toate sectoarele în contextul invaziei Rusiei în Ucraina. Având în vedere incertitudinea economica cauzata de situația geopolitica actuala, schema are ca scop asigurarea lichidităților, prin acordarea unei garanții de stat pentru creditele noi acordate întreprinderilor, permițând totodata bancilor sa continue sa acorde împrumuturi economiei reale. Aceasta schema este prima aprobata în temeiul Cadrului temporar de criza pentru ajutoarele de stat.
- **Germania.** Schema germana în valoare de 11 miliarde euro este o schema umbrela pentru susținerea întreprinderilor din toate sectoarele economice pentru atenuarea impactului economic al razboiului din Ucraina și sprijinirea în continuare a întreprinderilor afectate de criza actuala și de sancțiunile aferente. Similar ca în cazul schemei franceze, ajutorul ia forma unor garanții de stat pentru împrumuturi și a împrumuturilor subvenționate.
- **Polonia.** Schema poloneza de 836 milioane euro este menita pentru a sprijini sectorul agricol, permițând acordarea ajutoarelor pentru fermierii afectați de creșterea costurilor cauzata de invazia Rusiei în Ucraina și de sancțiunile aferente. Ajutorul în baza acestei scheme ia forma granturilor directe.

La nivel național, noul cadru temporar de criza a primit un raspuns pozitiv din partea autoritaților publice la momentul adoptarii sale. Prin urmare, este de așteptat ca în perioada urmatoare sa fie puse în consultare publica scheme de ajutor românești. Menționam totodata faptul ca, pentru moment, noul cadru temporar de criza se aplica până la 31 decembrie 2022, înșă Comisia are posibilitatea prelungirii acestuia în cazul în care considera necesar acest lucru, astfel cum s-a întâmplat în cazul prelungirilor succesive ale Cadrului temporar pentru masuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei în contextul COVID-19.